

## ***Gastrochilus*** D. Don 1825

Trên thế giới có khoảng 50 giống, Việt Nam có 11.

### **1** *Gastrochilus acutifolius* (Lindl.) Kuntze 1891

**Đồng danh:** *Aerides umbellatum* Wall. 1824; *Gastrochilus dentatus* (Rchb.f.) Kuntze 1891.



Ảnh: Leonid Averyanov



Ảnh: Orhidee.org

**Tên Việt:** Túi thơ lá nhọn (PHH), Hàm lân cụt (TH).

**Mô tả:** Phong lan nhỏ, lá dài và mềm. Chùm hoa dài 8 phân, hoa to 2 phân 15-20 chiếc, thơm, nở vào mùa Thu.

**Nơi mọc:** Sơn La, Ninh Bình, Cúc Phương.

### **2** *Gastrochilus bellinus* [Rchb.f] Kuntze 1891

**Đồng danh:** *Saccolabium bellinum* Reichb.f. 1884.



Ảnh: Nguyễn minh Đức



Ảnh: Nguyễn minh Đức

**Mô tả:** Phong lan nhỏ, lá 6-8 chiếc, chùm hoa ngắn, hoa 5-8 chiếc, to 3.5 phân, thơm nở vào cuối Đông, đầu Xuân.

**Nơi mọc:** Sơn La, Hoà Bình.

***Gastrochilus bigibus* (Rchb.f. ex Hook.f.) Kuntze 1891 xin xem *Gastrochilus obliquus* (Lindl.) Kuntze 1891.**

### 3 *Gastrochilus calceolaris* [Buch.-Ham. ex Sm.] D. Don 1825

**Đồng danh:** *Gastrochilus philippinensis* Ames 1915; *Gastrochilus sororius* Schlechter 1913.



Ảnh: Nông Văn Duy



Ảnh: Nguyễn Minh Đức

**Tên Việt:** Túi thơ gót (PHH), Hàm lân cứng (TH).

**Mô tả:** Phong lan cao 15 phân, lá dài 15-20 phân, chùm hoa dài 8-10 phân, hoa to 2 phân, 10-15 chiếc, hơi thơm, lâu tàn và nở vào mùa Thu-Đông.

**Nơi mọc:** Hà Giang, Thái Nguyên, Tam Đảo, Ninh Bình, Quảng Trị, Kontum, Lâm Đồng.

### 4 *Gastrochilus hainanensis* Z.H.Tsi 1989



Ảnh: Phan Kế Lộc



Ảnh: Phan Kế Lộc

**Tên Việt:** Hàm lân Hải Nam (TH).

**Mô tả:** Phong lan lá 4-5 chiếc. Chùm hoa ngắn 2-3 phân, hoa 7-8 chiếc, to 2 phân nở vào mùa Hạ.

**Nơi mọc:** Tây Nguyên.

5 *Gastrochilus intermedius* (Griff. ex Lindl.) Kuntze 1891

**Đồng danh:** *Saccolabium intermedium* Griff. ex Lindl. 1859,

**Tên Việt:** Túi thơ trung gian (PHH).

**Mô tả:** Phong lan nhỏ, chùm hoa ngắn, hoa 2-3 chiếc to 1.25 phân.

**Nơi mọc:** Lâm Đồng.

Hình vẽ: [Orchidspecies.com](http://Orchidspecies.com)



6 *Gastrochilus kadooriei* Kumar 2014



Ảnh: [Phytotaxa](http://Phytotaxa) 164 (4): 276–280

**Mô tả:** Thạch lan cao 30 phân có nhiều rễ phụ dài tới 10 phân, to từ 1.5-1.8 phân. Thân cây ít khi có nhánh, có nhiều lá ngắn dày và cứng. Chùm hoa 2-3 chiếc rủ xuống dài 1 phân, hoa 1-3 chiếc, to 9 ly màu vàng có chấm đỏ.

**Nơi mọc:** Mai Châu, Hòa Bình, Ngọc Linh, Kontum, Yên Lạc, Thông Nông, Cao Bằng.

## 7 *Gastrochilus minutiflorus* Aver. 1997



Ảnh: Rv-orchidwork.com



Ảnh: Rv-orchidwork.com

**Tên Việt:**

**Mô tả:** Phong lan nhỏ, chùm hoa ngắn, hoa 5-8 chiếc nở vào mùa Xuân.

**Nơi mọc:** Hà Giang, Bắc Cạn, Tam Đảo.

## 8 *Gastrochilus obliquus* (Lindl.) Kuntze 1891

**Đồng danh:** *Gastrochilus bigibus* (Rchb.f. ex Hook.f.) Kuntze 1891.



Ảnh: rv-orchidworks.com



Ảnh: Nguyễn minh Đức

**Tên Việt:** Túi thơ xéo (PHH) Hàm lân tù (TH)

**Mô tả:** Phong lan nhỏ, thân ngắn, lá dài 10 phân rộng 1.5 phân. Chùm hoa ngắn, hoa 10-12 chiếc, to 2-5 phân, nở vào Thu-Đông.

**Nơi mọc:** Tam Đảo, Ba Vì, Ninh Bình, Cúc Phương, Lâm Đồng, Đồng Nai.

**9** *Gastrochilus pseudodistichus* (King & Pantl.) Schltr. 1913

**Đồng danh:** *Gastrochilus hoyopsis* (Rolfe ex Downie) Seidenf. & Smitinand 1963;  
*Saccolabium distichus* var *pseudodistichum* [King & Pantl.] Finet 1934.



Ảnh: [ookaboo.com](http://ookaboo.com)



Ảnh: [Flickr's.com](http://Flickr's.com)

**Tên Việt:** Túi thơ song đỉnh (PHH), Hàm lân Sa pa (TH).

**Mô tả:** Phong lan, thân buông rũ xuống, dài 20 phân, chùm hoa ngắn, hoa to 4-5 ly nở liên tiếp vào cuối Xuân đầu Hạ.

**Nơi mọc:** Sơn La, Lai Châu, Lào Cai, Tây Nguyên.

**10** *Gastrochilus simplicilabius* Aver.1997

Leonid Averyanov cho biết cây này mọc tại Tây nguyên, nhưng chưa tìm thấy hình ảnh và tư liệu nào cả.

**11** *Gastrochilus yunnanensis* Schltr. 1919

**Đồng danh:** *Gastrochilus monticola* (Rolfe ex Downie) Seidenf. & Smitin. 1962;  
*Saccolabium yunnanense* (Schltr.) S.Y. Hu 1975.



Ảnh: Alex & Karel Petrzalka



Ảnh: Alex & Karel Petrzalka

**Tên Việt:** Túi thơ Vân nam (PHH), Hàm lân Vân Nam (TH).

**Mô tả:** Phong lan nhỏ, chùm hoa dài 5 phân, hoa 4-15 chiếc, to 1.5 phân, nở vào mùa Thu.

**Nơi mọc:** Tây Ninh.